

מדיניות הגנת הפרטיות והאתיקה של סקרים באמצעות i-EVAL

מסמכים רלוונטיים

המדיניות הנדונה כאן מבוססת על הנאמר במסמכים ובהוראות שלהלן:

(1) תקנת היסוד של האיחוד האירופי מ-2018 בנוגע להגנת הפרטיות (DSGVO), לתקנה ולשיקולים הנלווים. ראו לדוגמה כאן: <https://dsgvo-gesetz.de/>

(2) המדריך להגנת הפרטיות מטעם המועצה לנתונים חברתיים וכלכליים (RatSWD) (2020, מהדורה שנייה), RatSWD גרסה 8(6), ברלין. ראו כאן: <https://doi.org/10.17620/02671.50> (כולל גרסה באנגלית). המועצה לנתונים חברתיים וכלכליים הוקמה בידי המיניסטרוּן הגרמני להשכלה ולמחקר ומייעצת לממשלת גרמניה ולממשלות המדינות המחוזיות בסוגיות מחקר בכל הנוגע לשימוש בנתונים.

(3) עמותה גרמנית למכוני סקר שווקים ומחקר חברתי (ADM) (2021): קווים מנחים בנוגע לעריכת סקרים בקרב קטינים. ראו באתר <https://www.adm-ev.de/wp-content/uploads/2021/01/RL-Minderjaehrigen-neu-2021.pdf>

הרקע

הכלים המקוונים i-EVAL (למפגשים של חילופי נוער בינלאומיים) ו-i-EVAL-Freizeiten (להערכת פעילות נוער כללית) זמינים ברשת משנת 2021 במסגרת השקה מחודשת. המדיניות הנדונה חלה על שתי המערכות, הזרות במידה רבה מבחינה טכנית, והן זמינות כפלטפורמות עצמאיות למטרותיהן של תנועות נוער (שימוש רב-לשוני) או לפעילות נוער כללית (בגרמנית בלבד). להלן יישמש המונח "i-EVAL" בהקשר של שתי המערכות.

i-EVAL מעמידה לרשות המשתמשים שאלונים שפותחו בכלים מדעיים להערכה מקוונת של פעילות קבוצתית בידי המשתתפים עצמם: אחראי הפעילויות משתמשים בשאלון הסטנדרטי, מעבירים אותו באמצעות קוד QR בין המשתתפים לצורך משוב, ואלה ממלאים את השאלון ישירות בסמארטפון. תוצאות הסקר זמינות למארגני הפעילות במקום, ובאפשרותם להיעזר בהן לצורך פיתוח איכות מבוססת משוב. יתרה מכך, מארגני הפעילות רשאים להעמיד את הנתונים לרשותו של ארגון גג או של ההנהלה המדעית.

פרויקט i-EVAL פותח על בסיס עבודות הכנה שנעשו מאז 2001, באחריותו המקצועית של איגוד המחקר פרייציטנאוולואציון (הערכת פעילות פנאי) (<https://freizeitenevaluation.de/english/>). אחראי פעילות רבים מממנים ומקדמים את i-EVAL (ראו בעניין זה את הפרטים במערכות המקוונות למיניהן). i-EVAL החדשה פותחה בשיתוף הדוק עם פרויקט המחקר המדעי i-konf (פיתוח האיכות של פעילות ההכנה של בני נוער אוונגליים לקונפירמציה מבוססת משוב), פרויקט בהנהלת האוניברסיטה ע"ש הומבולדט שבברלין והאוניברסיטה האונגלית בלודוויגסבורג. פרויקט i-konf מלווה ביעוץ מקצועי של GESIS, מכון לייבניץ למדעי החברה, ועל כן המלצותיו של GESIS הם חלק מהקונספט הקיים. הכלי המקוון i-EVAL מפותח על ידי החברה הברלינאית קוסמובלונד (Cosmoblonde). חברת קוסמובלונד מציגה מסמכים משלה בנושא הגנת הפרטיות, גם במסגרת הסכם ליעבוד נתונים באמצעות מעבד נתונים חיצוני, הסכם שבו מפורטים אמצעי האבטחה הטכניים והארגוניים בהרחבה.

המשתתפים בסקרים באמצעות i-EVAL הם עובדים במשרה או מתנדבים וכן משתתפים בפעילויות פנאי, במפגשי נוער ובמפגשים של אנשי מקצוע.

קווים מנחים להערכה גובשו ב"עקרונות הכלים להערכת פעילות פנאי" שניתן לעיין בהם כאן:
<https://freizeitenevaluation.de/ueber-uns/grundsuetze/>

להלן העקרונות לטיפול בנתונים החלים על i-EVAL.

1) לא ייאספו נתונים אישיים

איסוף הנתונים ייעשה ברגישות רבה. זאת בייחוד כשמדובר בנתונים אישיים. לפיכך, i-EVAL מוותר כליל על איסוף נתונים אישיים.

לפי ס' 4 (1) לתקנת היסוד להגנת הפרטיות (DSGVO) "נתונים אישיים" כוללים כל מידע שמתייחס לאדם מזהה או לאדם הניתן לזיהוי (להלן: "האדם הרלוונטי"). אדם ייראה כניתן לזיהוי אם ניתן לזהות אותו במישרין או בעקיפין על ידי שיוך פרט זיהוי כגון שם, מס' זיהוי, נתוני מיקום ונתוני זיהוי ברשת או על ידי שיוך מאפיין או כמה מאפיינים המבטאים את זהותו הפיזית, הפיזיולוגיות, הגנטית, הנפשית, הכלכלית, התרבותית או החברתית של אותו אדם.

לפיכך, כפרטים אישיים ייחשבו תמיד נתונים שאפשר לשייך לאדם מסוים (גם אם השיוך כרוך בהשקעה מסוימת). אם אין אפשרות לשייך נתונים כאלה לאדם מסוים בשל התממה (אנונימיזציה), אזי אין מדובר בנתונים אישיים (ראו RatSWD 2020, עמ' 9). DSGVO לא תחול על נתונים שאינם נוגעים לפרטים אישיים.

i-EVAL אינו מבקש לדעת שמות או פרטי קשר אחרים. i-EVAL אף אינו שומר את כתובת ה-IP של מכשיר הקצה ששימש לצורך מילוי השאלון. עם זאת, נשאלות כמה שאלות סוציו-דמוגרפיות ששילוב תשובותיהן יש בו כדי להצביע על אנשים מסוימים. להלן דוגמאות לשאלות כאלה, העשויות להיכלל במגוון שאלונים (המספר W... הוא קוד פריט):

- W206: מגדר
- W202: גיל
- W214: סוג בית הספר
- W224: האם שני הוריו הם ילידי גרמניה?

מובטח שחرف שאלות אלה לא יוצגו נתונים אישיים בשום מקום. בעניין זה יש להבדיל בין האחראים המקומיים לבין מישור הניתוח המדעי הכללי.

א. איסוף הנתונים נעשה באמצעות הכלי i-EVAL. כלי זה מאפשר לאחראים על הפעילות הנתונה להערכה (וכן לארגוני הגג שהוקמו על ידם, לדוגמה איגוד ארצי, אם רלוונטי) לנתח ישירות את הנתונים שנאספו. הכלי המקוון i-EVAL מתוכנת כך שאין אפשרות לנתח את הנתונים הסוציו-דמוגרפיים הנ"ל, אלא לפי משתנה אחד בלבד, ואין דרך להצביע על תשובות ספציפיות. לדוגמה, אם נערך סקר בקרב 15 בנים ובת אחת, אמנם מתקבלת תוצאה סטטיסטית בנוגע לחלוקה המגדרית של הקבוצה, אך אין אפשרות לשייך את התשובות בתחום המגדרי לנשאלים למיניהם. לפיכך, אין אפשרות לזהות את התשובות בשאלון כמוחסות לבת היחידה שהשתתפה בסקר.

ב. לצורך ניתוח הנתונים המדעי, מועבר מקבץ כלל הנתונים בצורת קובץ csv לידי הצוות המדעי. בקובץ זה נכללים אמנם גם הנתונים הסוציו-דמוגרפיים, ואולם נתונים אלה מנותחים במסגרת קובץ נתונים הכולל את נתוני הסקרים של אלפי נדגמים. לפיכך, גם אם משלבים את כל הנתונים הנ"ל, אין אפשרות להסיק מסקנות לגבי נשאל מסוים, שכן אין למנהלים המדעיים גישה לשמותיהם של בני הנוער שהשתתפו בסקר, אלא לפרטי הקשר של מנהלי הקבוצות האחראיים בלבד (הפנייה לבני הנוער אינה מתבצעת ישירות אלא נעשית בידי אחראי הקבוצות בלבד).

ננקטים אמצעים טכניים וארגוניים כדי למנוע אפשרות לקשר בין מארגני הפעילות לבין תשובות הנשאלים של אותם מארגנים, אלא בהשקעה לא פרופורציונלית בלבד. שמות המארגנים המעורבים ופרטי הקשר שלהם לא יימסרו לאיש מחוץ להנהלה המדעית של איגוד המחקר פרייציטנאוולואציון.

שיטת התממה זו של הנתונים תואמת את שיקולי ה-DSGVO, כמוצג בשיקול מס' 26, משפט 5 ו-6 ל-DSGVO:

"לפיכך, עקרונות הגנת הפרטיות לא יחולו על מידע אנונימי, כלומר על מידע שאינו מתייחס לאדם מזוהה או ניתן לזיהוי או על נתונים אישיים שהותממו בדרך כזאת שלא ניתן או לא ניתן יותר לזהות את האדם שאליה מתייחס המידע. לפיכך, תקנה זו אינה חלה על עיבוד נתונים אנונימיים מסוג זה, גם לא אם הם משמשים לצרכים סטטיסטיים או לצורכי מחקר."

2) דרושה הסכמתם הפעילה של הורי נדגמים שטרם מלאו להם 14 שנים

DSGVO מחייבת הסכמה רק במקרה שמדובר בעיבוד נתונים אישיים. מאחר שבפרויקט אין נתונים אישיים לפי ההגדרה ב-DSGVO, הוראותיה של תקנה זו אינן חלות. לפיכך, אין צורך בקבלת הסכמה לעיבוד נתונים אישיים בכל הקשור להגנת הפרטיות.

עם זאת, מובן שיש טעם, ואף דרוש, להחיל את עקרון "ההסכמה מדעת" על הסקרים. בתחילת הסקר מועברת לנסקרים הודעה כי השתתפותם היא בגדר רשות. כמו כן, נמסר להם מידע מפורט על מסגרת הסקר, על מטרתו ועל אופן ניתוח הנתונים. לשם כך מוגש מידע נרחב על פרויקט המחקר ועל השימוש בנתונים ברשת, והשאלונים המלאים זמינים שם – הכול לפני תחילת הסקר. הנסקרים והוריהם יכולים להתעדכן שם בכל עת.

הנסקרים מתבקשים לתת את הסכמתם בתחילת הסקר, וניתן לבטל אותה ע"י הפסקת המילוי בכל עת. עם זאת, אין אפשרות טכנית למחוק בדיעבד נתונים שכבר נשלחו, שכן לאחר שנשלחו אין עוד אפשרות לשייך את הנתונים לנסקר או לנסקרת מסוימים.

בדרך כלל, הנדגמים הם בני יותר מ-14 שנים, ולפי הקווים המנחים הנ"ל, הם בוגרים דיים להחליט בעצמם על השתתפותם. רק במקרים חריגים לנסקר או לנסקרת עדיין לא מלאו 14 שנים. במקרה זה, על מארגני הפעילות לבקש את הסכמת הוריהם או אפטרופוסם, לפי העניין, להשתתפות בסקר. מארגני הפעילות יכולים לשלב את סעיף ההסכמה בטופס ההשתתפות או במכתב להורים הכולל ספח להחזרה, או להשתמש בטופס שהוכן מטעם הנהלת הפרויקט. אחראי הפעילות שומרים את ההסכמות במקום, כך שהנהלת הפרויקט לא תיחשף לשמות המשתתפים (הרשומים בטפסים), בהתאם לעיקרון שלפיו כדי למנוע פגיעה בפרטיות ייאספו נתונים מעטים ככל האפשר הניתנים לשייך לאדם מסוים.

הערה: i-EVAL משמש לא רק לסקרים בקרב משתתפים, כי אם גם בקרב עובדים שמקצתם עדיין קטינים. גם במקרה זה לא ייאספו נתונים אישיים. מאחר שהעובדים הוכשרו כולם לעבודה עם בני נוער, אפשר להניח ככלל כי הם כשירים להחליט בעצמם, ואין צורך ליידע בכך את הוריהם.

3) מונו אחראים לעיבוד נתונים ולהגנת הפרטיות

כאמור, בסקר עצמו נתונים אישיים אינם נאספים. אך בכל הקשור לאחראי הקבוצות המצב שונה, והגישה ל-iEVAL מותנית במסירת כתובת אימייל תקפה. לפיכך, ביחס לאחראי הקבוצות נאספים נתונים הניתנים לשייך אישי, ועל כן חלה תקנת DSGVO במקרה זה.

לעיבוד נתונים לפי DSGVO יש למנות אחראים לעיבוד נתונים. ס' 4 (7) ל-DSGVO קובע כדלקמן: "אחראי לפי תקנה זו הוא אדם או ישות משפטית, רשות, מוסד או כל גוף אחר שמחליט לבדו או במשותף עם אחרים על המטרות והאמצעים של עיבוד נתונים אישיים" (ראו RatSWD 2020, עמ' 20).

האחראי לעיבוד נתונים ב-iEVAL, מעודכן ל-31.03.2021, הוא המנהל המדעי של איגוד המחקר פרייצייטנאוולואציון, פרופ' וולגאנג אילג מהאוניברסיטה האוונגלית שבלודוויגסבורג, בכתובת פאולוס-ווג 6, לודוויגסבורג 71638, כתובת אימייל: w.ilg@eh-ludwigsburg.de. הוא הקובע, בתיאום עם הגופים הממונים, מהי המטרה ומהם האמצעים לעיבוד הנתונים, וכן הוא המחליט על מינוי ושיתוף של כוחות עזר (לדוגמה, עובדים מדעיים) או של קבלנים חיצוניים (לדוגמה, ספקים של שירותי IT).

כתובת הממונה על הגנת הפרטיות ברפובליקה הפדרלית של גרמניה:
המרכז לעבודת נוער בין-לאומית של הרפובליקה הפדרלית של גרמניה (IJAB), לידי דניאל רכט, גודסברגר אלה
148-142, בון 53175, datenschutz@ijab.de.

לפרטים על אחסון הנתונים במערכת i-EVAL ולהודעות בעניין הגנת הפרטיות, ראו (מיוני 2021) באתרים אלה:
www.i-eval.eu, www.i-eval-freizeiten.de, ו-www.freizeitenevaluation.de.